

POSTANOWIENIE

Dnia 2 grudnia 2019 roku

Sąd Okręgowy w Krakowie, Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Magdalena Meroń - Pomarańska

Sędziowie: SO Krzysztof Wąsik

SR (del.) Anna Kruszewska - sprawozdawca

po rozpoznaniu w dniu 2 grudnia 2019 roku, w Krakowie, na posiedzeniu niejawnym, sprawy ze skargi D. S. przy uczestnictwie Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Rejonowego dla Krakowa – Podgórze w Krakowie na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, w sprawie toczącej się przed Sądem Rejonowym dla Krakowa – Podgórze w Krakowie do sygn. akt I Ns 429/18/P

postanawia:

1. stwierdzić przewlekłość postępowania prowadzonego przed Sądem Rejonowym dla Krakowa – Podgórze w Krakowie, sygn. akt I Ns 429/18/P;
2. przyznać od Skarbu Państwa-Sądu Rejonowego dla Krakowa- Podgórze w Krakowie na rzecz D. S. kwotę 2.000 zł (dwa tysiące złotych);
3. oddalić skargę w pozostałym zakresie;
5. nakazać Sądowi Rejonowemu dla Krakowa – Podgórze w Krakowie zwrócić na rzecz D. S. kwotę 200 zł (dwieście złotych) uiszczoną tytułem opłaty sądowej od skargi.

SSO Krzysztof Wąsik SSO Magdalena Meroń - Pomarańska SSR (del.) Anna Kruszewska

UZASADNIENIE

D. S. wniosła o stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie toczącej się przed Sądem Rejonowym dla Krakowa – Podgórze w Krakowie, sygn. akt I Ns 429/18/N i przyznanie od Skarbu Państwa na jej rzecz kwoty 4000 zł w związku ze stwierdzoną przewlekłością postępowania.

W uzasadnieniu skargi przedstawiła przebieg postępowania w sprawie sygn. I Ns 429/18/P zwracając uwagę, że w postępowaniu, toczącym się od blisko 1,5 roku odbyła się tylko jedna rozprawa, na której sprawa nie została merytorycznie rozpatrzona. Od roku nie przeprowadzono żadnego dowodu. Sędzia wyznaczona do prowadzenia sprawy orzeka na ¼ etatu i pomimo jej nieobecności na rozprawach, Sąd Rejonowy dla Krakowa – Podgórze w Krakowie nie wdrożył żadnych środków naprawczych, w szczególności nie wyznaczał zastępcy.

W odpowiedzi na skargę, swój udział w postępowaniu zgłosił Skarb Państwa - Prezes Sądu Rejonowego dla Krakowa – Podgórze w Krakowie, który wniosł o jej oddalenie. W uzasadnieniu podniósł, że w toku rozpoznania niniejszej sprawy nie doszło do nieuzasadnionej zwłoki w zakresie rozpoznawania wniosku skarżącej. Bezzwłocznie po upływie wniosku sędzia referent podjął pierwsze czynności w sprawie i wyznaczył w krótkim czasie pierwszy termin posiedzenia sądu. Nieobecności sędziego referenta w terminach planowanych posiedzeń w dniach 14.12. 2018 r., 12.04. 2019 r. i 11.10.2019 r. spowodowane były jego chorobą. Za każdym razem informacja o chorobie wpływała w

tym samym dniu co termin rozprawy. Z tej przyczyny nie było możliwości wyznaczenia zastępstwa innego sędziego. Bezpośrednio po okresie nieobecności sędziego referent wyznaczał kolejne terminy posiedzeń, zaś kilkumiesięczny okres pomiędzy kolejnymi posiedzeniami sądu w sprawie spowodowany był obciążeniem referatu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Skarga zasługiwała na częściowe uwzględnienie.

Sprawa sygn. akt I Ns 429/18/P toczy się z wniosku D. S. z uczestnictwem J. S. o podział majątku wspólnego. Jako przedmiot tego ostatniego strony podały ruchomości, roszczenie o zwrot nakładów z majątku wspólnego na majątek osobisty uczestnika (na nieruchomości), środki pieniężne, środki zgromadzone na rachunkach otwartego funduszu emerytalnego. Sprawa została przydzielona do referatu SSR Wioletty Beim.

Sąd Okręgowy, na podstawie analizy akt sprawy, ustalił następujący przebieg postępowania:

- wniosek wszczynający postępowanie wpłynął do Sądu Rejonowego dla Krakowa – Podgórze w Krakowie w dniu 27 czerwca 2018 r.,
- pierwszy termin rozprawy został wyznaczony na dzień 14 września 2018 r. Przed rozprawą strony z własnej inicjatywy dokonały wymiany pism. W piśmie z dnia 13 września 2019 r. wnioskodawczyni zawnioskowała m. in. dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu szacowania ruchomości wobec braku porozumienia stron co do wartości majątku ruchomego,
- na rozprawie w dniu 14 września 2018 r. pełnomocnicy stron zaprezentowali swoje stanowisko. Rozprawa została odroczone w związku z zarządzeniem dalszej wymiany pism oraz decyzją o wezwaniu świadków (postanowienie o dopuszczeniu dowodu nie zostało wydane), zgłoszonych w piśmie wnioskodawczynie z 13 września 2018 r. ,
- rozprawa, wyznaczona na 14 grudnia 2018 r. została odwołana z powodu choroby sędziego,
- sędzia referent zarządzeniem z dnia 25 stycznia 2019 r. wyznaczyła kolejną rozprawę na 12 kwietnia 2019 r.,
- 23 maja 2019 r. sędzia referent wyznaczyła kolejny termin rozprawy na 11 października 2019 r.,
- 11 października 2019 r. powtórzyła się sytuacja zaistniała w dniach 14.12.2018 r. i 12.04.2019 r.

Ponadto Sąd Okręgowy ustalił, że p. Sędzia Wioletta Beim, po zwolnieniu lekarskim w związku z którym odwołano rozprawę w dniu 14 grudnia 2018 r.) podejmowała już czynności służbowe 11 stycznia 2018 r. W lutym Pani Sędzia miała wyznaczoną jedną wokandę (w dniu 15.02.2019 r.), w marcu dwie (15 i 22 marca 2019 r.). Wokanda w dniu 12 kwietnia 2019 r. została odwołana, natomiast kolejna – 26 kwietnia 2019 r. – już się odbyła. Rozprawy, które zostały odroczone w dniu 26 kwietnia 2019 r. zostały zaplanowane na 23 sierpnia i 6 września 2019 r., a jedna z nich nawet na 19.07.2019 r. W czerwcu zostały odwołane rozprawy wyznaczone na jednej z dwóch wokand, w lipcu i sierpniu zdjęto z dwóch wokand wszystkie sprawy.

Mając na względzie powyższe Sąd Okręgowy doszedł do wniosku, że w niniejszej sprawie doszło do nieuzasadnionej zwłoki w rozpoznaniu sprawy.

W sprawach, w których rozprawa została odwołana z uwagi na brak możliwości zapewnienia zastępstwa chorego sędziego referenta, czynności powinny być podejmowane w taki sposób, aby możliwie zmniejszyć w czasie powstałą – niezawinioną początkowo - przewlekłość. Niezależnie zatem od wielkości referatu oraz chorób sędziego referenta, dążenie w tym kierunku powinno być zauważalne. Tymczasem przedmiotowa sprawa wyznaczana jest na terminy rozpraw według zwykłej kolejności, a nawet z jej naruszeniem, jeśli zauważyć okoliczność, że rozprawy odraczane na rozprawach w dniu 26 kwietnia 2018 r. (a zatem po dwóch tygodniach po odwołanej rozprawie w niniejszej sprawie)

wyznaczono na termin 6 września 2019 r., a kolejną rozprawę w sprawie I Ns 429/18/P – na 11 października 2019 r. (a zatem na miesiąc później).

Zasadnie również zwraca uwagę skarżąca, że nie istniały przeszkody dla rozpoznania na posiedzeniu niejawnym wniosku dowodowego o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu szacowania ruchomości. Dowód taki – inaczej niż w przypadku szacowania wartości nieruchomości – powinien być przeprowadzony możliwie najszybciej, ponieważ rzeczy ruchome się zużywają, a ich stan należy uwzględniać na datę ustania wspólności majątkowej małżeńskiej.

Ustawa z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki określiła w art. 2 ust. 1 pojęcie przewlekłości postępowania, stanowiąc, że przewlekłość zachodzi wówczas, gdy postępowanie w danej sprawie trwa dłużej niż to jest to konieczne do wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne do rozstrzygnięcia sprawy, uwzględniając ocenę terminowości i prawidłowości czynności sądowych, charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawłości, znaczenia dla strony, która wniosła skargę rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron. Normatywna treść powołanego przepisu wskazuje zatem, że przewlekłość postępowania ma miejsce, gdy trwa ono ponad konieczność niezbędną do wyjaśnienia istotnych dla końcowego rozstrzygnięcia okoliczności faktycznych i prawnych, leżących w związku przyczynowym z działaniem lub bezczynnością sądu. „Przez przewlekłość postępowania rozumie się w praktyce brak czynności zmierzających do rozstrzygnięcia, zachodzący dłużej niż jest to konieczne do rozważenia sprawy bądź zgromadzenia dowodów. Chodzi o to, by czynności zmierzające do wydania orzeczenia kończącego zabierały odpowiednią ilość czasu, to jest odbywały się bez zbędnej zwłoki (...). Przewlekłość postępowania zachodzi wtedy tylko, gdy zwłoka w czynnościach jest nadmierna (rażąca) i nie znajduje uzasadnienia w obiektywnych okolicznościach sprawy” (postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 23 listopada 2010 roku, II S 28/10, KZS 2010/11/50).

W orzecznictwie zarówno Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, jak również Sądu Najwyższego utrwalili się poglądy, iż obowiązkiem każdego państwa – strony Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności jest zapewnienie takiej organizacji i funkcjonowania systemu organów wymiaru sprawiedliwości, które umożliwią rzeczywiste i skuteczne korzystanie z gwarantowanego w art. 6 Konwencji prawa do sądu, w tym także prawa do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie (postanowienie SN z dnia 3 czerwca 2005 r., III SPP 109/05, wyroki ETPCz w sprawach: Buchholz przeciwko Niemcom z dnia 6 maja 1981, skarga nr 7759/77, Botazzi przeciwko Włochom z dnia 28 lipca 1999 r., skarga nr 34884/97, Süßmann przeciwko Niemcom z dn. 16 września 1996 r., skarga nr 20024/92).

Mając powyższe na względzie, Sąd Okręgowy stwierdził przewlekłość postępowania prowadzonego do sygn. akt I Ns 429/18/P na podstawie art. 12 ust. 2 w/w ustawy.

Ponieważ skarga odniosła zamierzony skutek, przyznanie wnioskodawczyni odpowiedniej kwoty od Skarbu Państwa jest uzasadnione. Zgodnie z art. 12 ust. 4 cytowanej ustawy, sąd uwzględniając skargę, na żądanie skarżącego obligatoryjnie przyznaje od Skarbu Państwa, sumę pieniężną w wysokości od 2.000 zł do 20.000,00 zł. Określając jej wysokość, sąd uwzględnić musi rodzaj i ciężar popełnionych uchybień, okoliczność jak długo trwała przewlekłość postępowania oraz rozmiar dolegliwości spowodowany opieszałością sądu. . Pamiętać przy tym należy, iż zasadniczym celem przyznania sumy pieniężnej skarżącemu nie jest całkowite wyrównanie szkody powstałej w wyniku przewlekłości, o czym świadczy określenie przez ustawodawcę górnej granicy, lecz z jednej strony zapewnienie materialnej satysfakcji za przewlekłość postępowania, z drugiej zaś oddziaływanie na sąd, z którego środków kwota ta zostanie wypłacona (M. Sykulska, Prawo do skutecznego środka odwoławczego na przewlekłość postępowania; Gdańskie Studia Prawnicze 2005, t. XIII).

Na podstawie art. 12 ust. 4 w/w ustawy przyznał od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego na rzecz skarżącego kwotę 2.000 zł, uznając, iż jest adekwatna do stwierdzonego stopnia przewlekłości postępowania, a równocześnie nie przekracza wartości przedmiotu sporu.

Wobec uwzględnienia skargi, zwrotowi w trybie art. 17 ust. 3 w/w ustawy podlegała opłata w kwocie 200 zł, uiszczona przez skarżącego.

SSO Krzysztof Wąsik SSO Magdalena Meroń - Pomarańska SSR (del.) Anna Kruszewska